

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

Навчально-реабілітаційного закладу
вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»

Ректор

Мар'ян ТРІПАК

2026 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ІСПИТУ ЗАМІСТЬ ЄФВВ
З ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ**
при прийомі на навчання для здобуття
другого (магістерського) рівня вищої освіти
на основі НРК6, НРК7

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри психології, реабілітації та адаптації
факультету соціо-психологічної діяльності,
реабілітації та професійної освіти

Протокол № 10 від 26.05. 2026 р.

В. о. завідувача кафедри Ольга СТОЛЯРЕНКО

Кам'янець-Подільський, 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму фахового іспиту замість єдиного фахового вступного випробування (СФВВ) з педагогіки та психології розроблено для вступників, які вступають на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти на основі НРК6, НРК7 та мають право на проходження фахового іспиту замість СФВВ відповідно до Правил прийому на навчання до Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» у 2026 році.

Зміст програми укладено з урахуванням Програми предметного тесту з педагогіки та психології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2024 року № 426.

Метою фахового іспиту є перевірка рівня сформованості психолого-педагогічної компетентності вступника, його здатності оперувати базовими поняттями педагогіки та психології, розуміти закономірності розвитку, навчання, виховання й соціалізації особистості, застосовувати методи педагогічного та психологічного дослідження, аналізувати освітні ситуації та обґрунтовувати професійні рішення.

Фаховий іспит проводиться в усній формі відповідно до змісту затвердженої програми. Випробування передбачає відповідь на питання екзаменаційного білета та співбесіду з членами предметної екзаменаційної комісії.

Фаховий іспит проводиться в очному форматі в Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут» з обов'язковою відеофіксацією перебігу вступного випробування відповідно до вимог Правил прийому. Для вступників, які перебувають на тимчасово окупованих територіях, територіях активних бойових дій або проходять військову службу, за рішенням Приймальної комісії фаховий іспит може проводитися з використанням технологій дистанційного зв'язку відповідно до вимог чинного законодавства та Правил прийому.

Тривалість фахового іспиту становить до 60 хвилин, з яких до 45 хвилин відводиться на підготовку вступника до відповіді та до 15 хвилин — на усну відповідь і співбесіду з членами предметної екзаменаційної комісії.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Базовий зміст навчального матеріалу, знаннєвий та діяльнісний компоненти

Назва розділу, теми	Вступник повинен знати	Предметні вміння та способи фахової діяльності
РОЗДІЛ 1. ОСНОВИ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ 1.1. Педагогіка та психологія у структурі сучасних наук	Об'єкт, предмет, функції та завдання педагогіки: педагогіку в системі наук про людину. Об'єкт і предмет психології; психіку та психічні явища як предмет психологічного аналізу. Основні категорії педагогіки: освіта, навчання, виховання, формування, розвиток, самоосвіта, самовиховання, саморозвиток. Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування, образ. Структуру і галузі педагогіки та психології, співвідношення фундаментальної і прикладної психології.	Розкривати місце педагогіки та психології в системі наук; пояснювати зміст базових категорій; встановлювати взаємозв'язок між педагогічними і психологічними поняттями; наводити приклади застосування психолого-педагогічних знань в освітній практиці; розрізняти фундаментальні та прикладні напрями психолого-педагогічного знання.
1.2. Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості	Поняття розвитку особистості, біологічні та соціальні чинники розвитку; співвідношення понять «людина», «особа», «індивід», «особистість», «індивідуальність»; характеристику учня як суб'єкта освітнього процесу; вікову періодизацію психічного розвитку, зокрема за Л. Еріксоном; мотиви, потреби, інтереси, переконання, ідеали, спрямованість особистості; гру, навчання і працю як види діяльності; соціалізацію, ресоціалізацію, цінності, життєві перспективи, самоактуалізацію та самореалізацію особистості.	Пояснювати закономірності розвитку і соціалізації особистості; аналізувати роль спадковості, середовища, діяльності та виховання; враховувати вікові й індивідуально-типологічні особливості здобувачів освіти; визначати чинники мотивації навчальної діяльності; характеризувати суб'єктів і агентів соціалізації; обґрунтовувати педагогічні умови розвитку особистості.
РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ І ТЕОРІЯ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ 2.1. Педагогічна та психологічна думка XVII — початку XX ст.	Педагогічну теорію Я.-А. Коменського; погляди І. Сковороди на розвиток особистості; кордоцентризм П. Юркевича; ідеї «вільного виховання» М. Монтессорі; погляди М. Грушевського на українську мову й школу; антропоцентризм К.	Характеризувати внесок класиків педагогіки та психології в розвиток науки; порівнювати провідні ідеї різних авторів; пояснювати значення історико-педагогічних і психологічних ідей для сучасної освіти; встановлювати зв'язок між

Назва розділу, теми	Вступник повинен знати	Предметні вміння та способи фахової діяльності
	Ушинського; вчення О. Лазурського про нахили та обдарованість; психологію В. Вундта; закони пам'яті та криву забування Г. Еббінгауза; полікультурність у педагогічній позиції М. Драгоманова.	історичними концепціями та сучасними підходами до навчання, виховання і розвитку особистості.
2.2. Педагогічна та психологічна думка XX — початку XXI ст.	Психоаналітичну теорію З. Фрейда; індивідуальну психологію А. Адлера; аналітичну психологію К.-Г. Юнга; неофрейдизм Е. Фромма та Е. Еріксона; класичний біхевіоризм і необіхевіоризм; гуманістичну психологію А. Маслоу, К. Роджерса, В. Франкла, І. Ялома; генетичну психологію Ж. Піаже. Ідеї педагогічної психології С. Балея, Г. Костюка, В. Сухомлинського, С. Френе, Р. Штайнера, А. Макаренка, В. Роменця, Г. Ващенко. Принципи, види, рівні освіти і типи закладів освіти відповідно до законодавства України.	Аналізувати провідні психологічні та педагогічні теорії; визначати їхнє значення для освітньої практики; порівнювати підходи до пояснення розвитку особистості; обґрунтовувати застосування гуманістичних, компетентнісних, особистісно орієнтованих та інших підходів у сучасній освіті; користуватися базовими положеннями освітнього законодавства.
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ У ПЕДАГОГІЦІ ТА ПСИХОЛОГІЇ 3.1. Планування та забезпечення якості дослідження	Різновиди наукових досліджень у педагогіці та психології; поняття проблеми, мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження; структуру програми дослідження та етапи його проведення; гіпотези дослідження; вибірковий метод, генеральну сукупність і вибірку; вимоги до формування вибірки; репрезентативність, валідність і надійність інформації.	Формулювати проблему, мету, завдання, об'єкт, предмет і гіпотезу дослідження; добирати доцільний тип дослідження; планувати етапи дослідницької роботи; визначати вимоги до вибірки; оцінювати якість емпіричної інформації; пояснювати значення валідності та надійності для обґрунтованості результатів.
3.2. Методи збирання інформації	Спостереження, його види, переваги і недоліки; експеримент та його види; тестування і види тестів; методи опитування, анкетування та інтерв'ювання; експертне опитування; соціометрію; аналіз продуктів діяльності, аналіз документів і контент-аналіз.	Добирати методи збирання інформації відповідно до мети дослідження; складати орієнтовний план спостереження, експерименту, анкетування чи інтерв'ю; формулювати коректні запитання анкети; пояснювати процедуру соціометричного дослідження; оцінювати переваги

Назва розділу, теми	Вступник повинен знати	Предметні вміння та способи фахової діяльності
3.3. Методи аналізу емпіричних даних	Поняття вимірювання, його види та рівні; кількісний і якісний аналіз даних; описову статистику; вибіркові характеристики; аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними, коефіцієнти кореляції та межі їх інтерпретації.	й обмеження різних методів; дотримуватися етичних вимог дослідження. Систематизувати емпіричні дані; визначати доцільні способи кількісного та якісного аналізу; інтерпретувати прості статистичні показники; пояснювати зміст кореляційного зв'язку; робити обґрунтовані висновки за результатами дослідження та презентувати їх у таблицях, схемах, діаграмах.
РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ОСВІТИ, НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ 4.1. Освіта і навчання особистості	Дидактику як теорію освіти і навчання; основні категорії дидактики; парадигми освіти і навчання; сутність, зміст, функції та структурні елементи процесу навчання; базові принципи навчання; зміст освіти, знання, уміння, навички, компетентності; структуру навчально-пізнавальної діяльності; методи, засоби, види та форми організації навчання; урок і позаурочні форми навчання; контроль навчання, види, форми і методи оцінювання; педагогічні технології; педагогіку партнерства.	Пояснювати сутність процесу навчання; добирати методи, засоби і форми організації освітнього процесу; аналізувати структуру уроку; розрізняти види навчання та педагогічні технології; визначати функції контролю й оцінювання; проєктувати елементи педагогічно доцільної суб'єкт-суб'єктної взаємодії; обґрунтовувати застосування компетентнісного підходу.
4.2. Виховання особистості	Сутність, структуру, мету і завдання процесу виховання; поняття виховного впливу та взаємовпливу; принципи виховання; зміст національного виховання та його напрями; самовиховання, його методи і прийоми; особистісно орієнтоване виховання; методи виховання: позаурочну, позакласну і позашкільну виховну роботу; масові, групові та індивідуальні форми виховної роботи; партнерство школи і сім'ї; учнівське самоврядування.	Пояснювати закономірності й принципи виховання; добирати методи і форми виховної роботи відповідно до мети й особливостей учнів; аналізувати виховні ситуації; проєктувати педагогічну взаємодію з учнями та багатьма; обґрунтовувати значення учнівського самоврядування; визначати умови формування відповідальної, соціально активної особистості.
4.3. Особистість у життєвому та	Соціально-психологічну структуру особистості; соціальні статуси, ролі	Аналізувати соціально-психологічні характеристики

Назва розділу, теми	Вступник повинен знати	Предметні вміння та способи фахової діяльності
професійному просторі	та позиції: поняття статі й гендеру, гендерної ідентичності, гендерних стереотипів, рівності та дискримінації; професійну діяльність і етапи професіоналізації; учителя як суб'єкта професійної діяльності; педагогічну майстерність, мотивацію і професійне вигорання педагога; спілкування в педагогічній діяльності; бар'єри педагогічного спілкування; конфлікти в освітньому середовищі та стилі поведінки в конфлікті; медіацію; девіантну поведінку, булінг, мобінг, ейджизм, залежну поведінку та профілактичні підходи; управління, лідерство, стилі керівництва і корпоративну культуру.	особистості; пояснювати вплив соціальних ролей, статусів і гендерних стереотипів на взаємодію; визначати професійні ризики педагогічної діяльності; характеризувати ефективне педагогічне спілкування; добирати конструктивні способи розв'язання конфліктів; розпізнавати прояви булінгу та інших ризикованих форм поведінки без деталізації небезпечних дій; пропонувати безпечні профілактичні та підтримувальні заходи; аналізувати стилі лідерства й управління в освіті.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів фахового іспиту здійснюється за шкалою від 0 до 200 балів відповідно до затверджених критеріїв оцінювання. Мінімальний конкурсний бал для участі у конкурсному відборі становить 100 балів. У разі отримання результату нижче встановленого мінімуму вступник вважається таким, що не склав фаховий іспит, та не допускається до участі в конкурсному відборі.

Екзаменаційний білет містить 3 питання, кожне з яких оцінюється окремо:

1. Теоретичне питання з основ педагогіки та психології, історії і теорії педагогіки та психології.

2. Теоретичне питання з методів дослідження у педагогіці та психології або прикладних психолого-педагогічних засад освіти, навчання, виховання та розвитку особистості.

3. Практичне фахове завдання, що передбачає аналіз психолого-педагогічної ситуації, добір методів дослідження, проєктування педагогічної взаємодії або обґрунтування способів розв'язання професійної проблеми.

Під час фахового іспиту оцінюються:

- рівень теоретичних знань з педагогіки та психології;

- уміння застосовувати психолого-педагогічні знання для пояснення освітніх явищ і професійних ситуацій;
- правильність, повнота та обґрунтованість відповіді;
- логічність, послідовність і культура усного мовлення;
- уміння використовувати психолого-педагогічні поняття, закономірності, методи дослідження, нормативні положення та професійну аргументацію;
- здатність аналізувати практичну ситуацію, визначати проблему, пропонувати педагогічно й психологічно доцільні рішення.

Оцінювання першого питання (основи педагогіки та психології, історія і теорія педагогіки та психології)

Кількість балів	Характеристика відповіді
180–200	Вступник(ця) демонструє ґрунтовні, системні та усвідомлені знання з основ педагогіки та психології, історії й теорії педагогічної та психологічної думки; вільно володіє основними поняттями, категоріями, персоналіями, теоріями та підходами; установлює причинно-наслідкові зв'язки, аргументовано пояснює значення психолого-педагогічних ідей для сучасної освіти.
150–179	Вступник(ця) достатньо повно розкриває зміст питання, правильно використовує основні психолого-педагогічні поняття, теорії та підходи. Відповідь логічна і послідовна, хоча можливі окремі неточності або несуттєві помилки у формулюваннях чи прикладах.
120–149	Вступник(ця) знає основний програмовий матеріал, однак допускає помилки у визначеннях, поясненні теорій, характеристиці персоналій або встановленні зв'язків між поняттями. Відповідь частково аргументована, не завжди послідовна.
100–119	Вступник(ця) відтворює окремі теоретичні відомості фрагментарно, допускає значні помилки в поняттях, класифікаціях і поясненнях. Відповідь неповна, недостатньо обґрунтована.
0–99	Вступник(ця) не володіє основними знаннями з педагогіки та психології, не може пояснити базові поняття, закономірності й теорії або відповідь відсутня.

Оцінювання другого питання (методи дослідження, прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості)

Кількість балів	Характеристика відповіді
180–200	Вступник(ця) демонструє глибокі знання з методології психолого-педагогічних досліджень і прикладних засад освіти, навчання, виховання та розвитку особистості; правильно застосовує поняття, принципи, методи і технології; уміє аналізувати освітні процеси, педагогічну взаємодію, виховні ситуації та професійні проблеми.
150–179	Вступник(ця) достатньо повно володіє теоретичним матеріалом, правильно застосовує основні методи дослідження, дидактичні й виховні положення. Допускаються окремі неточності в поясненнях, доборі прикладів або формулюванні висновків.

Кількість балів	Характеристика відповіді
120–149	Вступник(ця) знає основні поняття та положення, однак допускає помилки під час пояснення методів дослідження, освітніх технологій, форм і методів навчання чи виховання. Відповідь не завжди логічна та послідовна.
100–119	Вступник(ця) фрагментарно володіє матеріалом, допускає численні помилки у визначеннях, класифікаціях, описі методів і підходів. Відповідь неповна або недостатньо обґрунтована.
0–99	Вступник(ця) не володіє основними знаннями з методів дослідження та прикладних психолого-педагогічних засад, не може пояснити базові поняття або відповідь відсутня.

Оцінювання третього питання (практичне фахове завдання)

Кількість балів	Характеристика відповіді
180–200	Вступник(ця) правильно, повно та обґрунтовано виконує практичне фахове завдання; точно визначає проблему ситуації, добирає доцільні психолого-педагогічні методи, аргументує рішення, враховує вікові, індивідуальні, стичні та організаційні умови; формулює чіткі висновки.
150–179	Завдання виконано переважно правильно. Вступник(ця) уміє застосовувати психолого-педагогічні знання на практиці, обирає загалом доцільні способи дій, хоча можливі окремі неточності в аргументації, послідовності чи деталізації рішення.
120–149	Вступник(ця) загалом володіє базовими навичками аналізу практичних ситуацій, однак допускає помилки у визначенні проблеми, доборі методів, поясненні етапів дій або формулюванні висновків.
100–119	Практичне завдання виконано частково. Вступник(ця) допускає численні помилки, не завжди розуміє спосіб розв'язання ситуації, відповідь неповна або недостатньо обґрунтована.
0–99	Вступник(ця) не може виконати практичне завдання або виконує його неправильно, не володіє базовими способами аналізу психолого-педагогічних ситуацій.

Підсумковий результат фахового іспиту визначається як середнє арифметичне балів, отриманих вступником(цею) за три питання екзаменаційного білета.

Підсумкова характеристика результату фахового іспиту

Кількість балів	Характеристика відповіді
180–200	Вступник(ця) демонструє ґрунтовні та системні знання з педагогіки та психології, вільно володіє поняттями, теоріями, методами дослідження та способами розв'язання фахових ситуацій. Відповідь логічна, повна, послідовна й обґрунтована.
150–179	Вступник(ця) володіє основним програмовим матеріалом, правильно застосовує більшість психолого-педагогічних понять, теорій і методів, уміє аналізувати типові професійні ситуації. Допускаються незначні неточності.
120–149	Вступник(ця) знає основні поняття та положення програми, однак допускає помилки у поясненнях, аргументації або практичному застосуванні знань.
100–119	Вступник(ця) відтворює окремі психолого-педагогічні факти фрагментарно, допускає значну кількість помилок, не завжди вміє застосовувати знання на

Кількість балів	Характеристика відповіді
0–99	практиці. Вступник(ця) виявляє повне або майже повне незнання значної частини програмового матеріалу, не володіє основними поняттями, теоріями та методами розв'язання фахових завдань.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Програма предметного тесту з педагогіки та психології єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі НРК6, НРК7 : наказ Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2024 р. № 426. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0426729-24>
2. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16 січня 2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>
4. Державний стандарт базової середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF>
5. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с.
6. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2012. 256 с.
7. Волкова Н. П. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2012. 616 с.
8. Зайченко І. В. Педагогіка : підручник. Київ : Ліра-К, 2016. 608 с.
9. Фіцула М. М. Педагогіка : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2009. 560 с.
10. Максименко С. Д. Загальна психологія : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 272 с.
11. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-К, 2020. 564 с.
12. Савчин М. В. Вікова психологія : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2011. 384 с.
13. Навелків Р. В. Загальна психологія : підручник. Київ : Кондор, 2009. 576 с.
14. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія : підручник. Київ : Либідь, 2006. 560 с.
15. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : у 5 т. Київ : Радянська школа, 1976–1977.
16. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.